

Народна банка на Република Македонија

Стратегиски план на Народната банка на Република Македонија за периодот 2014-2016 година

мај, 2013 година

Врз основа на член 47 став 1 точка 9 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10) и точка 12 став 6 од Правилникот за планирање Пр. бр. 02-15/II-1/2012 од 28.02.2012 година, Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

Стратегиски план на Народната банка на Република Македонија за периодот 2014-2016 година

I. Општи одредби

1. Стратегискиот план на Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка) претставува појдовен документ во процесот на стратегиското планирање и ја дава стратегиската визија на Народната банка во наредниот тригодишен период.

2. Стратегискиот план на Народната банка се ревидира секоја година и претставува основа за подготовка на Насоките за работа на Народната банка и на Програмата за работа на Народната банка со кои се утврдуваат годишните програми за остварување на целите, следењето на нивното остварување и навременото преземање соодветни мерки.

3. Стратегискиот план на Народната банка обезбедува комплементарност на плановите на организациските единици во насока на ефикасно извршување на поставените цели и утврдува приоритет на користењето на расположливите ресурси.

4. Стратегискиот план на Народната банка ја утврдува мисијата, , визијата за иднината, организациските вредности и стратегиските цели на Народната банка, во зависност од макроекономското окружување и клучните предизвици за наредниот период.

Стратегиските цели, во смисла на овој Стратегиски план, се поделени на основни стратегиски цели и стратегиски цели коишто придонесуваат за остварување на основните стратегиски цели.

II. Мисија

5. Мисијата на Народната банка е да ја одржува ценовната стабилност, како и финансиската стабилност, и да придонесува за зголемување на економската благосостојба и животниот стандард на граѓаните.

III. Визија

6. Визијата на Народната банка е да биде препознаена како независна, одговорна, професионална и транспарентна институција којашто ужива висока доверба и кредибилитет во јавноста.

IV. Вредности

7. При остварување на стратегиските цели, Народната банка и понатаму ќе ги негува и ќе ги одржува следните вредности:

- Квалитет - остварување на целите и очекувањата на вработените и на домашните и странските правни и физички лица преку постојано подобрување на стандардите на работење во согласност со најдобрите меѓународни практики;
- Интегритет - обезбедување конзистентност, точност и чесност при остварувањето на целите и активностите;
- Лојалност - давање приоритет на остварувањето на интересите на Народната банка во однос на интересите на поединци или групи, и посветеност кон постигнувањето на мисијата на институцијата, визијата и стратегиските цели;
- Транспарентност - обезбедување навремено и јасно информирање на вработените и на домашните и странските правни и физички лица за одлуките и мерките на Народната банка;
- Лидерство - потпирање врз здравите амбиции, интелект и самодисциплина изградени врз основа на заемна доверба на вработените;
- Иновативност - стимулирање на иновациите, одржливо подобрување и критичко размислување;
- Професионализам - здрави процени и висок интелектуален капацитет;
- Тимски дух - обезбедување синергија и култура на споделување на знаењето и тимската работа.

V. Макроекономско окружување и клучни предизвици

8. Глобалната економска и финансиска криза е клучниот фактор од надворешна природа, којшто, како и во изминатиов период, се очекува да има најголемо влијание врз поставеноста на активностите во Народната банка и во наредниот тригодишен период. Имено, и покрај постепеното стабилизирање на економиите и намалувањето на „стресот“ на финансиските пазари по преземените фискални и монетарни мерки, сè уште има ризици во глобалното окружување. Економското закрепнување во глобални рамки останува неизвесно, со оглед на ранливоста на финансискиот сектор и на јавните финансии, како и процесот на финансиско раздолжување (deleveraging) во поголем број европски земји. Домашниот економски амбиент се очекува да остане релативно стабилен без поголеми економски нерамнотежи, но сепак со присутни ризици, во голема мерка условени од трендовите во надворешното окружување.

Последното искуство со „глобалната рецесија“ ги трасира и идните чекори, коишто ќе значат применување на „поуките“ од последната криза во системот на анализи, во техничката инфраструктура на моделирање и проектирање и во самиот процес на одлучување. Финансиската и економската криза во развиените економии и должничката криза во евро-зоната, значително го промени амбиентот за спроведување на монетарната политика. Во овие услови, примарниот фокус на централните банки во светот беше на финансиската стабилност и поттикнување на економскиот раст. Обезбедувањето на ликвидност за економијата и зајакнувањето на

регулаторните и супервизорски стандарди го означија кризниот и пост-кризниот период. Во услови на ограничено влијание на традиционалниот канал на пренос на сигналите на монетарната политика и ниско ниво на каматни стапки (близу до нулата) централните банки на развиените држави применуваа и сè уште применуваат обемни нестандартни квантитативни мерки, додека централните банки на земјите во развој се потпираа на конвенционалните инструменти при релаксирањето на монетарната политика, но во последниот период преминаа и кон примена на неконвенционални таргетирани мерки за поттик на кредитниот раст. Во овој контекст, доколку не постојат ризици за исполнување на примарната цел, ниска и стабилна стапка на инфлација и за секундарната цел стабилен финансиски систем, монетарната политика којашто ја спроведува НБРМ ќе биде насочена кон натамошно поттикнување на кредитната поддршка на економските субјекти. Така, покрај редовните инструменти, не се исклучени можностите за проширување на нестандартните мерки на монетарната политика. Сепак, високиот степен на нестабилност на меѓународните финансиски пазари, неизвесноста околу идните приливи на странски капитал во домашната економија и нискиот праг на толеранција на ризик од страна на банките, при структурен вишок на ликвидност во системот, ќе го определат однесувањето на монетарната политика во идниот период. Во контекст на управувањето со девизните резерви, при зголемени кредитни и пазарни ризици и сведување на приносите на најбезбедните инструменти на историски најниски нивоа, се наметнува потребата од натамошна диверзификација на инвестициите по издавачи, валути и инструменти.

Последната финансиска криза наложи воспоставување нови регулаторни механизми кои треба да придонесат за одржување на стабилноста во глобални рамки. Приспособувањето кон новите меѓународни стандарди претставува уште еден предизвик за подобрување и усовршување на функциите на Народната банка.

VI. Стратегиски цели на Народната банка

9. Основни стратегиски цели се следниве:

9.1. Во наредниот тригодишен период, Народната банка и натаму ќе биде насочена кон успешно одржување на ценовната стабилност преку спроведување на избраната монетарна стратегија на одржување стабилен девизен курс на денарот во однос на еврото.

9.2. Народната банка ќе продолжи да дава придонес и кон одржувањето стабилен и сигурен банкарски систем, како основен предуслов за финансиската стабилност.

9.3. Народната банка и натаму ќе ја поддржува општата економска политика без да го загрози остварувањето на основната цел, постигнување и одржување на ценовната стабилност, во согласност со принципот на отворена пазарна економија со слободна конкуренција.

10. Стратегиски цели во зависност од областа на работењето на Народната банка се следниве:

10.1. Утврдување и спроведување на монетарната политика и поддршка на финансиските пазари

- Изработка на навремени и висококвалитетни макроекономски проекции и анализи како поддршка во процесот на донесување одлуки за монетарната политика;
- Приспособување на оперативната рамка на монетарната политика согласно со условите на пазарот и економските движења;
- Поддршка на развојот на финансиските пазари во насока на ефикасна трансмисија на монетарната политика и за продлабочено финансиско посредување;
- Влијание врз очекувањата на економските субјекти со цел ефективна трансмисија на монетарната политика преку публикување редовни извештаи на НБРМ со јасни погледи за идните економски движења и информации.

10.2. Управување со девизните резерви на Република Македонија

- Унапредување на процесот на управување со девизните резерви и одржување висока флексибилност при управувањето, поаѓајќи од принципите на сигурност, ликвидност и профитабилност;
- Диверзификација на девизните резерви по издавачи, валути и инструменти заради управување со кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, валутниот ризик и каматниот ризик.

10.3. Финансиската стабилност

- Континуирано унапредување на банкарската регулатива имајќи ги предвид и новите Базелски принципи за ефикасна банкарска супервизија;
- Натомошно унапредување на надзорот над банките и штедилниците имајќи ги предвид и новите Базелски принципи за ефикасна банкарска супервизија;
- Продлабочување на анализите за финансиската стабилност;
- Проширување на соработката со останатите супервизорски органи, Фондот за осигурување депозити и Министерството за финансии.

10.4. Трезорско работење

- Зголемување на ефикасноста на системот за снабдување и обработка на книжните и кованите пари,
- Зголемување на квалитетот и функционалноста на готовите пари во оптек.

10.5. Платни системи

- Одржување највисок степен на сигурност, стабилност и ефикасност на платните системи;
- Постепена примена на меѓународните и европските стандарди и правила за работа на системите за плаќање, порамнување и клиринг на трансакциите во земјата;
- Подобрување на постојната рамка за надгледување и надзор на платните системи.

10.6. Статистика

- Воведување нови и усогласување на постојните статистики во надлежност на Народната банка со меѓународните стандарди и нивно приспособување кон барањата на Европската Унија, како и зголемување на обемот и детаљноста на податоците коишто се доставуваат до европските институции.

10.7. Студии и истражувања во областа на економијата и финансиите

- Развој на истражувачката дејност во областите кои се од клучно значење за ефикасно остварување на целите на Народната банка.

10.8. Информациска технологија

- Подобрување на информативните системи во Народната банка во согласност со најдобрите меѓународни практики од областа на управувањето со ИТ-услугите.

10.9. Внатрешна ревизија

- Одржување на целосната усогласеност на работењето на Дирекцијата за внатрешна ревизија со Стандардите за професионална практика на внатрешната ревизија;
- Подобрување на квалитетот на ревизорските и советодавните активности;
- Подобрување на процесот на интерна самопроцена на работењето на Дирекцијата за внатрешна ревизија.

10.10. Општ менаџмент

- Развој и усовршување на стратегиското планирање, како основа на среднорочната визија за работењето, во насока на унапредување на корпоративното управување и институционална структура и организација;
- Ефективно управување со ризиците и јакнење на флексибилноста во однос на промените што ги наметнува окружувањето;
- Воспоставување интегриран и поефикасен систем за управување со финансиите на Народната банка;
- Зајакнување на управувањето со човечките ресурси;
- Подготовка на Народната банка за приклучување и членство во Европскиот систем на централни банки, преку постепено јакнење на административните капацитети, како и учество на Народната банка во реформските активности на државата за исполнување на обврските коишто произлегуваат од членството на Република Македонија во Европската Унија;
- Подобрување на правната регулатива во насока на минимизирање на правните ризици при остварувањето на целите и извршувањето на задачите на Народната банка и следење на усогласеноста на актите на Народната банка со прописите во земјата и Европската Унија;
- Обезбедување оптимални работни услови во рамките на физичкото окружување во согласност со деловните барања и потреби на Народната банка;

- Зголемување на подготвеноста за управување во кризни ситуации, во смисла на заштита на луѓето, материјалните добра и клучните податоци и информации, како и воспоставување услови за нормално извршување на деловните процеси во разумна временска рамка;
- Зголемување на транспарентноста на работењето, проширување на комуникацијата со јавноста и натамошен развој на финансиската едукација;
- Развој на музејската, библиотечната и историско-архивската дејност.

VII. Преодни и завршни одредби

11. Стратегискиот план на Народната банка на Република Македонија за периодот 2014-2016 година влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува од 1 јануари 2014 година.

12. Стратегискиот план на Народната банка на Република Македонија за периодот 2013-2015 година, престанува да важи на 1 јануари 2014 година.

Бр. ____/____/2013
____ 2013 година
Скопје

**Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка
на Република Македонија
Димитар Богов**

